

Araştırma Makalesi

Algılanan Ebeveynlik Biçimlerinin Kişiler Arası Döngüsel Model Üzerinde TemsiliMiray AKYUNUS^{1*} , Sergen AKBAY² ¹ Işık Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye² Oliva Danışmanlık, Muğla, Türkiye**Makale Bilgisi****Öz****Anahtar kelimeler:**

ebeveynlik biçimleri, kişiler arası problemler, şema terapi model, kişilerarası döngüsel model

Şema Terapi Kuramına göre farklı ebeveynlik biçimleri, çocukluk çağında karşılanmayan veya fazlasıyla karşılanan temel psikolojik ihtiyaçlar aracılığıyla erken dönem uyumsuz şemaların gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Bu şemaların da farklı psikopatolojilerin gelişiminde ve kişiler arası işlevselliğin bozulmasında etkili olduğu öne sürülmektedir. Bu çalışmada, algılanan farklı ebeveynlik biçimlerinin özgül kişiler arası problem türleri ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya, yaşları 18 ile 65 arasında değişen 498 yetişkin (324 kadın, 174 erkek) katılmıştır. Ölçüm araçları olarak Kişiler Arası Problemler Envanteri, Young Ebeveynlik Ölçeği ve demografik bilgi formu kullanılmıştır. Döngüsel analiz ile anne ve babadan algılanan ebeveynlik biçimlerinin kişilerarası döngü üzerindeki temsilleri incelenmiştir. Sonuçlar, anne ve babadan algılanan cezalandırıcılık ile, babadan algılanan sömürücü/istismar eden ve anneden algılanan aşırı izin verici/sınırsız ebeveynlik biçimlerinin düşmanca-baskın problemler çeyreğinde, anne ve babadan algılanan koşullu/ başarı odaklı ebeveynlik biçiminin yakın-baskın problemler çeyreğinde, anneden algılanan duygusal bakımdan yoksun bırakma ve babadan algılanan değişime kapalı/duygularını bastıran ebeveynlik biçiminin ise düşmanca-itaatkar problemler çeyreğinde konumlandığı göstermiştir. Bulgular, şema terapi kuramına sağladığı görgül destek ve klinik doğrularını açısından tartışılmıştır.

Abstract**Keywords:**

parenting styles, interpersonal problems, schema therapy model, interpersonal circumplex model

According to the Schema Therapy Theory, different parenting styles play an important role in the development of early maladaptive schemas through the unmet or overly met basic psychological needs in childhood. It is suggested that these schemas lead to the development of different psychopathologies and impairment in interpersonal functioning. In this study, it was aimed to examine the relationship between different perceived parenting styles and specific types of interpersonal problems. A total of 498 adults (324 women, 174 men) aged between 18 and 65 participated in the study. Interpersonal Problems Inventory, Young Parenting Inventory and demographic information form were used as measures. The circumplex analysis examined the representations of perceived parenting styles of mother and father on the interpersonal circumplex space. Results indicated that the punitiveness of mother and father, the exploitative/abusive parenting style of the father, and the permissive parenting style of the mother located on the hostile-dominant problems quarter; the conditional/achievement-focused parenting style of the mother and the father located on the friendly-dominant problem quarter; the overprotective parenting style of the mother located on the friendly-submissive problem quarter; the emotionally depriving parenting style of the mother and restricted/emotionally inhibited parenting style of the father are located on the hostile-submissive problems quarter. The findings were discussed in terms of their empirical support for the schema therapy theory and related clinical implications.

*Sorumlu Yazar, Işık Üniversitesi Psikoloji Bölümü, Büyükdere Caddesi No: 106 34398 Maslak/İstanbul.

e-posta: makyunus@gmail.com

DOI: 10.31682/ayna.995535

Gönderim Tarihi (Received): 15.09.2021; Kabul Tarihi (Accepted): 29.12.2021

ISSN: 2148-4376

Giriş

Şema Terapi (ŞT, Young, 1990), kişilerarası alanda en çok tahribatın görüldüğü ve geleneksel bilişsel terapilere (Beck, 1979) yanıt vermeyen kişilik bozukluklarına yönelik etkili bir tedavi yöntemi sunmak amacıyla geliştirilmiş bir yaklaşımdır. Temelde bilişsel terapilere dayanan ŞT; bağlanma kuramı, geştalt ve psikodinamik terapileri entegre eden bütünleştirici bir modeldir. ŞT'ye göre güvenli bağlanma, bağımsızlık, başarı ve kimlik hissi, gerçekçi sınırlar, kendiliğindenlik ve oyun, ebeveynler tarafından çocukluk döneminde karşılanması gereken temel psikolojik ihtiyaçlardır. Bu ihtiyaçların karşılanmaması veya izin vericilik ve katı sınırlar örneklerinde olduğu gibi bazı ihtiyaçların karşılanmasında aşırılıklar olması sonucunda biliş, duygu ve beden duyuları aracılığıyla bireye hükmeden, katı ve değiştirilmesi zor olan erken dönem uyumsuz şemalar gelişmektedir (Young ve diğerleri, 2003). Erken dönem uyumsuz şemalar; kişinin kendisi, diğerleri ve yaşadığı çevreyi algılamak devreye giren, sürekli bir kimlik hissi, duygusal iyilik hali, kişinin davranışları ve kişilerarası ilişki kalıplarını şekillendiren temel inançlardır (Dale ve diğerleri, 2010; Lumley ve diğerleri, 2011). ŞT'ye göre erken dönem uyumsuz şemalar psikolojik belirtilerin tanımlayıcı temelini oluşturmaktadır. Yapılan çalışmalar da erken dönem uyumsuz şemaların bu rolünü destekler niteliktedir (Karatzias ve diğerleri, 2016; Kömürcü ve Gör, 2016; Lumley ve diğerleri, 2011; Özbaş ve diğerleri, 2012; Roelofs ve diğerleri, 2013; Thimm, 2010; Yurtsever ve Sütçü, 2017). Bu kapsamda kopukluk/reddedilme, zedelenmiş otonomi, zedelenmiş sınırlar, diğerlerine yönelimsizlik ve bastırılmışlık/aşırı tetikte olma üzere beş şema alanına ait 18 erken dönem uyumsuz şema (güvensizlik/kötüye kullanım, kusurluluk/utanç, duygusal yoksunluk, sosyal izolasyon, duyguları bastırma, başarısızlık, hastalıklara ve zarar görmeye karşı dayanıksızlık, bağımlılık/yetersizlik, iç içelik/gelişmemiş benlik, terk edilme, boyun eğcilik, olumsuzluk/karamsarlık, haklılık, yetersiz özdenetim, onay arayıcılık, yüksek standartlar, cezalandırıcılık, kendini feda) bulunmaktadır (Young ve diğerleri, 2009). Bu şema alanlarının her biri ebeveyn-bakım verenler tarafından karşılanmamış veya çok fazla karşılanmış temel çocukluk dönemi duygusal ihtiyaçlarına denk düşmektedir (Louis ve diğerleri, 2018).

Erken çocuklukta ebeveynler ile ilişkisel deneyimler, çocuğun mizacıyla etkileşime girerek erken dönem uyumsuz şemaların gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır (Haugh ve diğerleri, 2017). Yapılan çalışmalar da bununla tutarlı olarak algılanan ebeveynlik biçimlerinin bu rolünü desteklemektedir (Cecero ve diğerleri, 2004; Gibson ve Francis, 2019; Thimm, 2010; Wright ve diğerleri, 2009). Aile, bireyin gelişimi aşamasında ilk ve en önemli sosyal bağlam olarak bilinmekte olup çocukların normal gelişimi sırasında bilişsel, duygusal ve sosyal alanda kendini gösteren bir dizi farklılıklar, aile içerisinde algılanan farklı ebeveynlik biçimleri çerçevesinde ortaya çıkmaktadır (Kooraneh ve Amirsardari, 2015). Young (1994), ŞT

kapsamında, erken dönem uyumsuz şemaların gelişiminde rol oynayan ebeveynlik biçimlerini (kuralcı/kalıplı, küçümseyici/kusur bulucu, duygusal bakımdan yoksun bırakıcı, sömürücü/istismar edici, aşırı koruyucu/evhamlı, koşullu/başarı odaklı, aşırı izin verici/sınırsız, kötümser/endişeli, cezalandırıcı ve değişime kapalı/duygularını bastıran), var olan beş şema alanına denk düşecek şekilde kavramsallaştırmıştır (Young, 1994). Yapılan ampirik çalışmalar da kavramsallaştırılan algılanan ebeveynlik biçimleri ile erken dönem uyumsuz şemaların ilişkisini ortaya koymuştur (Louis ve diğerleri, 2018; Soygüt ve diğerleri, 2008). Bu bağlamda değerlendirildiğinde algılanan ebeveynlik biçimleri, erken dönem uyumsuz şemalar aracılığıyla kaygı bozukluklarından (örn., Adibsereshki ve diğerleri, 2018) kişilik bozukluklarına (örn., Thimm, 2010) geniş bir spektrumda, psikolojik problemlerin gelişiminde rol oynamaktadır.

Algılanan ebeveynlik biçimlerinin, erken dönem uyumsuz şemalar aracılığıyla psikopatoloji geliştirme riski (Haugh ve diğerleri, 2017) gibi yetişkinlikte kişilerarası problem geliştirme riskini de arttırdığı bilinmektedir (Erozkan, 2012; Hall ve Bracken, 1996; Hill ve Safran, 1994; Laxmi ve Kadapatti, 2012; Otani ve diğerleri, 2009; Soygüt ve diğerleri, 2008). Kişilerarası işlevsellik DSM 5'te (APA, 2013) neredeyse bilinen tüm psikopatoloji tanı grupları için en önemli tanı kriterlerinden biri olarak ele alınmaktadır. Bu sebeple algılanan ebeveynlik biçimleri ve kişilerarası problemler arasındaki ilişkinin önemi artmaktadır. Algılanan ebeveynlik biçimleri, kişilerarası duyarlılık ve şemalar arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmalar (örn. Otani ve diğerleri, 2009; Soygüt ve Çakır, 2009) incelendiğinde işlevsel olmayan ebeveynlik biçimlerinin kişilerarası problemlerle ilişkili olduğu görülmektedir. Alanyazında, ağırlıklı olarak algılanan ebeveyn reddi (Gilbert ve diğerleri, 1996; Otani ve diğerleri, 2009; Petrowski ve diğerleri, 2009), agresyon (Azimi ve diğerleri, 2012), kontrol (Petrowski ve diğerleri, 2009), sevgisizlik (Otani ve diğerleri, 2009; Sigre-Leirós ve diğerleri, 2013), otoriterlik (Hall ve Bracken, 1996) ve utandırılma (Gilbert ve diğerleri, 1996) ile karakterize algılanan ebeveyn davranışları ile belirli kişilerarası problemler ilişkilendirilmiştir. Bu kapsamda incelendiğinde bu çalışmalardan bazıları (örn., Azimi ve diğerleri, 2012; Otani ve diğerleri, 2009), anneden algılanan aşırı otoriterlik ile kişilerarası ilişkilerde agresif tutumları ilişkili bulurken (Azimi ve diğerleri, 2012) babadan algılanan kısıtlı sevgi, aşırı kontrol ve ihmal ile kişilerarası duyarlılık skorlarını ilişkili bulmuştur (Otani ve diğerleri, 2009). Her iki ebeveynlik biçimini ele alan çalışmalardan bazıları ise (örn., Petrowski ve diğerleri, 2009; Soygüt ve diğerleri, 2008) algılanan ebeveyn reddi ve aşırı kontrolü ile kişilerarası problemler arasındaki güçlü ilişkiyi hem anne hem de babadan algılanan ebeveynlik biçimleri için desteklemektedir. Ayrıca araştırma bulgularına göre katılımcılar; algıladıkları anne ebeveynlik biçimlerini, babalara göre duygusal olarak daha sıcak ve daha az reddedici olarak ifade ederken

diğer yandan aşırı koruyucu ve daha kontrolcü olarak belirtmişlerdir (Petrowski ve diğerleri, 2009). Üniversite öğrencilerini yine kişilerarası şemalar ve algılanan ebeveynlik biçimleri kapsamında Young Ebeveynlik Ölçeği (YEBÖ) ile ele alan çalışma bulgularına göre anne ve babadan algılanan kötümser/endişeli ebeveynlik biçimi ile anneden algılanan cezalandırıcı, aşırı izin verici/sınırsız, aşırı koruyucu ebeveynlik biçimleri ve babadan algılanan koşullu başarı odaklı, duygusal bakımdan yoksun bırakan, küçümseyici/kusur bulucu ebeveynlik biçimleri, kişilerarası düşmanlık, dostluk, pasiflik boyutlarıyla ilişkilidir (Soygüt ve diğerleri, 2008). Bu çalışmalar, anneden algılanan ebeveynlik gibi babadan algılanan olumsuz ebeveynliğin de yetişkinlikte kişilerarası problemler geliştirme riskini artırdığını destekler niteliktedir.

Kişilerarası problemler, kişilerarası davranış ile ilişkili olarak sosyal alanda karşılıklı etkileşim bağlamında ortaya çıkan problemlerdir. Sullivan (1953) insan zihni ve eylemlerinin birey kapsamında değil, yalnızca kişilerarası etkileşimlerle var olabileceğini öne sürmektedir. Kişilerarası Kişilik Kuramına (Interpersonal Theory of Personality) göre “kişilik”, sosyal hayatta tekrar eden kişilerarası davranışlar çerçevesinde şekillenir; bu karmaşık etkileşimli biçimlenme dikkate alınmadıkça birey anlaşılabilir. Kişilerarası süreçler üzerine çalışmaları ile bireyin deneyimlerini ve diğerleri ile etkileşiminin benliği ve psikopatolojiyi şekillendirdiğini öne süren Sullivan, bu etkileşimlerin güvenlik ve benlik saygısı olarak isimlendirilen iki ihtiyaç alanı ile motive edildikleri üzerine vurgu yapmıştır. Leary (1957), Kişilerarası Kişilik Kuramını temel alarak kişilerarası davranışların temel motivasyon ve ihtiyaçlarından “güvenlik” kavramı yerine “yakınlık” (affiliation), “benlik saygısı” yerine ise “baskınlık” (dominance) kavramını öne sürmüştür. Kişiliği, kişilerarası davranış ve kişilerarası problemler çerçevesinde döngüsel bir model aracılığıyla kavramsallaştırabilmek adına, yine bu motivasyonların koordinatlarından oluşan Kişilerarası Döngüsel Model oluşturulmuştur. Alanyazında döngüsel modeller kişilerarası işlevselliğin yanı sıra duygular (Posner ve diğerleri, 2005), kişilik özellikleri (Hofstee ve diğerleri, 1992), mesleki ilgi alanları (Terence ve Tracey, 1996) ve baş etme mekanizmaları (Stanisławski, 2019) gibi birçok yapıya uygulanmakla birlikte en iyi tanımlanmış döngüsel modelin kişilerarası davranışları betimlemeye uyarlandığı öne sürülmektedir (örn., Stanisławski, 2019). Kişilerarası döngüsel modelin yapısal özelliği, kişilerarası alanda dairesel kişilerarası profili bir vektöre indirgemeyi ve böylece bireyleri belirgin kişilerarası tarzlarına göre konumlandırarak döngüsel model içinde sınıflandırmayı mümkün kılmaktadır. Dairesel döngüde dikey eksen baskınlık boyutuna, yatay eksen ise yakınlık boyutuna, daire etrafına yerleştirilen “oktan”lar ise iki boyutun kombinasyonlarından oluşan kişilerarası davranışlara denk düşmektedir (Alden ve diğerleri, 1990; ayrıca bkz. Şekil

1.). Böylece döngüsel model, kişilerarası kişilik alanını keşfetmek ve çeşitli kişilerarası alanlarda bireysel farklılıkları belirlemek adına bir harita işlevi görmektedir (Gurtman, 2009).

Alanyazında kişilerarası problemler ve döngüsel model çerçevesinde yürütülen çalışmalar çoğunlukla kişilik ve kişilik bozukluklarına odaklanmaktadır (örn., Akyunus ve diğerleri, 2021; Alden ve Capreol, 1993; Cain ve diğerleri, 2014; Soldz ve diğerleri, 1993). Benzer şekilde kişilik bozukluklarının tedavisi için geliştirilmiş olan ŞT'de tanımlanan erken dönem uyumsuz şemaların kişilerarası problemler ile ilişkisini inceleyen çalışmalar yürütülmüştür (Mojallal ve diğerleri, 2015; Thimm, 2013). Ancak bu şemaların gelişimini sağlayan ebeveynlik biçimlerinin kişilerarası döngü üzerindeki konumlarını inceleyen bir araştırmaya alanyazında rastlanmamıştır. Erken dönem uyumsuz şemaların kişilerarası döngüsel model üzerindeki konumlarını ele alan çalışma sonuçları incelendiğinde Young Şema Ölçeği (YSQ) alt boyutlarının, çemberin baskın-kontrolcü ve aşırı fedakâr oktanları dışında tüm oktanlarında konumlandığı görülmektedir (Thimm, 2013). Çalışma bulgularına göre şema alanlarından zedelenmiş sınırlar ve diğerlerine yönelimlilik alt boyutlarına ait erken dönem uyumsuz şemalar sırasıyla kinci-benmerkezci ve aşırı uyumlu oktanlarında yer almıştır. Kopukluk/reddedilme şema alanının şemaları ise aşırı uyumlu, hakkını-fikrini savunmayan, sosyal-çekinik, soğuk-mesafeli oktanlarında konumlanmıştır. Zedelenmiş otonomi şema alanına ait erken dönem uyumsuz şemalar sosyal-çekinik, soğuk-mesafeli ve kinci-benmerkezci oktanlarında konumlanırken duyguları bastırma ve yüksek standartlar şema alanlarına ait şemalar ise aşırı uyumlu ve soğuk-mesafeli oktanlarında konumlanmıştır (Thimm, 2013).

Ebeveynlik biçimleri ve kişilerarası problemler alanyazındaki çalışmalar ışığında incelendiğinde bu iki değişkeni kişilerarası döngüsel model çerçevesinde değerlendiren bir bulguya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın amacı, algılanan ebeveynlik biçimlerinin kişilerarası döngü üzerindeki yerleşimlerini değerlendirmektir. Döngüsel analiz, değişkenlerin kişilerarası döngüsel model üzerindeki konumlarını görselleştiren yapısal bir haritalandırma özelliğine sahip olduğundan betimleyici bir nitelik taşımakla birlikte temelde korelasyonel analizlere dayandığından çıkarımsal istatistik özelliklerini de karşılamaktadır. Araştırma sonucunda, ebeveynlik biçimlerinin kişilerarası döngüsel model üzerindeki konumlarının erken dönem uyumsuz şemalar ile yapılmış çalışmalar ile tutarlı bulguları desteklemesi beklenmektedir.

Yöntem

Örneklem

Araştırma örneklemini Türkiye'de yaşayan, yaşları 18 ile 65 arasında değişkenlik gösteren (Ort. = 24.89, S = 6.56) 324'ü kadın, 174'ü erkek, toplam 498 katılımcı

oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim seviyesi okuryazar %1.2, ilköğretim %4.6, ortaokul %6, lise %42.4, yüksek okul (2 yıllık) %9.2, üniversite %34.6, yüksek lisans %7, doktora %4 olmak üzere farklılık göstermektedir. Yine mevcut örnekleme oluşturan katılımcılar gelir düzeyleri bakımından değerlendirildiğinde düşük %4, düşük-orta %38, orta %41.2, orta-yüksek %15.5, yüksek %1.4 olmak üzere dağılım göstermektedir. Gelir düzeyi, katılımcıların kendilerini algıladıkları düzeye göre öz bildirim yoluyla ölçümlenmiştir.

Veri Toplama

Araştırmada veri toplamak adına FMV Işık Üniversitesi Klinik Psikoloji Lisansüstü Programlar Koordinatörlüğünce düzenlenen 5 Kasım 2019 tarihli etik kurul toplantısında gerekli izinler alınmıştır. Online olarak düzenlenen anketler, sosyal medya platformları aracılığıyla araştırma örneklemine duyurularak (Twitter, WhatsApp, Instagram) kartopu tekniğiyle ulaştırılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Young Ebeveynlik Ölçeği- YEBÖ (Young Parenting Inventory- YPI). Young (1994) tarafından geliştirilen ölçeğin alt boyutları, yine kendisi tarafından öne sürülen 18 adet erken dönem uyum bozucu şemalara denk düşen algılanan olumsuz ebeveynlik biçimlerini ölçmektedir. Ölçeğin orijinali, Anne (YEBÖ-A) ve Baba (YEBÖ-B) formu ayrı olmak üzere her iki form için de 72 madde içermektedir (Young, 1994). Bu ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Sheffield ve diğerleri (2005) tarafından yürütülmüş, iç tutarlılık katsayı değerleri (Cronbach α) .67 - .92 aralığında bulunmuştur. Ülkemizde geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarını yürütmüş olan Soygüt ve diğerleri (2008), 10 alt boyutlu (kuralcı/kalıplayıcı, küçümseyici/kusur bulucu, duygusal bakımdan yoksun bırakıcı, sömürücü/istismar edici, aşırı koruyucu/evhamlı, koşullu/başarı odaklı, aşırı izin verici/sınırsız, kötümser/endişeli, cezalandırıcı ve değişime kapalı/duygularını bastıran) bir yapıya ulaşmıştır. YEBÖ Türkçe formunun iç tutarlılık katsayı değerleri ise YEBÖ-Anne formu için .53 - .86 aralığında, YEBÖ-Baba formu için .61 - .89 aralığında bulunmuştur. Öz bildirim dayalı olan 6'lı likert tipi ölçek yönergesinde; katılımcıların geçmişe yönelik algıladıkları anne ve baba davranış tanımlamalarını kendilerine uygunluk derecesine göre 1 (tamamı ile yanlış) ile 6 (ona tamamı ile uyuyor) arasında değerlendirmeleri istenmektedir.

Kişilerarası Problemler Envanteri Kısa Form- KPE-K (Inventory of Interpersonal Problems-Short Form). Horowitz ve diğerleri (2003) tarafından kişilerarası döngüsel modele dayandırılarak bireysel stres ve zorluk bağlamında kişilerarası davranışların işlevselliğini ölçmek amacıyla 64 madde olarak geliştirilen envanterin, daha

sonra 32 maddelik kısa formu (KPE-K) geliştirilmiştir. Orijinali ile aynı yapıya sahip olan KPE-K 8 alt boyuttan (baskın/kontrolcü, kinci/benmerkezci, soğuk/mesafeli, sosyal kaçınan, kendine güvenmeyen/girişken olmayan, aşırı uyumlu, kendini feda eden, dalıcı/talepkar) oluşmaktadır. Bu formun iç tutarlılık katsayıları tüm ölçek için .93 olup altölçekler için ise .68 - .87 aralığındadır. KPE-K, Akyunus ve Gençöz (2016a) tarafından Türkçeye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yürütülmüştür. Orijinal ölçek yapısı korunarak oluşturulan Türkçe formun iç tutarlılık katsayıları tüm ölçek için .78, altölçekler için ise .67 - .85 aralığında bulunmuştur. Öz bildirim dayalı 5'li likert tipi ölçek yönergesinde katılımcılardan; hayatlarındaki önemli kişilerle (aile bireyleri, arkadaşlar, çalışma arkadaşları gibi) ilişkilerinde yaşadıkları problemleri, kendileri için yaşattığı kişisel stres çerçevesinde o (hiç değil) ile 4 (fazlasıyla) arasında değerlendirmeleri beklenmektedir.

Bulgular

İstatistiksel analizler IBM SPSS 23. versiyon ile yürütülmüş, analizler öncesinde veri seti kayıp ve uçdeğerler açısından incelenmiştir. Farklı ölçümlerde sayıları 0 ile 11 arasında değişen (maksimum %2) kayıp veriler bulunduğu görülmüş, detaylı incelemeler bu verilerin rastgele maddelerin boş bırakılmasından kaynaklı olduğunu göstermiştir. Örneklem büyüklüğü ve korelasyonel bulguların etkilenmemesi amacıyla kayıp veriler yalnızca ilgili analizlerden çıkarılmıştır. Ayrıca, mevcut veri setinde değişkenlerin normal dağılım varsayımını karşılayıp karşılamadığının değerlendirilmesi amacıyla değişkenlerin histogram grafikleri, basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. 300 kişiden büyük örneklem için kabul edilen istatistiklere göre değerlendirildiğinde anne ve babadan algılanan sömürücü istismarcı ebeveynlik biçimi ölçümleri hariç tüm değişkenlerin normal dağılım şartını sağladığı görülmüştür (Hae-Young, 2013). Veri setinden z skorlarının hesaplanması ile tespit edilen uçdeğerlerin çıkarılması halinde de bu değişkenlerin dağılımı normallik kriterlerini karşılamadığından bu değişkenler için korelasyon analizlerinde Pearson yerine normal dağılım varsayımına dayanmayan Spearman katsayısı hesaplanmıştır. Ölçüm araçlarının betimleyici istatistikleri (ortalama, standard sapma, minimum maksimum değerler) ve iç tutarlılık katsayıları Tablo 1.'de gösterilmiştir.

Bu çalışmada algılanan ebeveynlik biçimlerinin kişilerarası problemler ile ilişkisi Döngüsel Analiz (Circumplex Analysis) ile incelenmiştir. Öncelikle mevcut veri setinin döngüsel yapıya uygunluğunun değerlendirilmesi amacıyla döngüsel modelin iki bağımsız eksenini olan "baskınlık" ve "yakınlık" boyutlarının ve kişilerarası oktan ölçümlerinin birbirleri ile korelasyonları incelenmiştir. Bulgular, eksenler arasındaki korelasyonun sıfıra yakın ($r = .005, p = .92$) olduğunu göstermiştir. Oktanlar arası korelasyonlarda ise her oktanın döngüsel

modelde kendisine yakın konumlanan oktanlarla en yüksek korelasyonu gösterirken kendisine göre zıt konumda yer alan oktanlar ile en düşük korelasyonu gösterdiğini ortaya koymuştur (bkz. Tablo 2.). Bu bulgular, mevcut verinin döngüsel yapıya uygunluğunu desteklemektedir (Gurtman, 1992).

Tablo 1.

Algılanan Ebeveynlik Biçimleri ve Kişilerarası Problemler Ölçeklerinin Test Değerleri ve İç Tutarlılık Katsayıları

Ölçekler	Ort.	S	Min-Maks.	Cronbach α
YEBÖ-A				
Kuralcı/kalıplayıcı	33.20	13.55	12.00-72.00	.90
Küçümseyici/kusur bulucu	15.93	9.72	9.00-58.00	.92
Duygusal bakımdan yoksun bırakan	17.35	8.64	8.00-48.00	.91
Sömürücü/istismar edici	8.98	5.42	7.00-49.00	.89
Aşırı koruyucu/evhamlı	22.84	6.83	7.00-46.00	.66
Koşullu/başarı odaklı	17.04	6.04	5.00-30.00	.74
Aşırı izin verici/sınırsız	12.20	5.79	6.00-34.00	.72
Kötümser/endişeli	8.07	4.08	3.00-18.00	.71
Cezalandırıcı	9.61	3.74	4.00-20.00	.61
Değişime kapalı/duyguları bastıran	8.57	3.61	3.00-21.00	.58
YEBÖ-B				
Kuralcı/kalıplayıcı	34.61	14.87	12.00-72.00	.91
Küçümseyici/kusur bulucu	16.91	10.15	9.00-54.00	.92
Duygusal bakımdan yoksun bırakan	22.77	10.49	8.00-48.00	.93
Sömürücü/istismar edici	10.29	6.23	7.00-49.00	.85
Aşırı koruyucu/evhamlı	20.26	6.35	7.00-44.00	.64
Koşullu/başarı odaklı	16.84	6.44	5.00-30.00	.77
Aşırı izin verici/sınırsız	12.47	6.07	6.00-34.00	.74
Kötümser/endişeli	7.45	3.82	3.00-18.00	.72
Cezalandırıcı	9.94	3.86	4.00-20.00	.61
Değişime kapalı/duyguları bastıran	10.02	3.87	3.00-18.00	.53
KPE-K				
Baskın/kontrolcü	8.41	3.42	4.00-20.00	.74
Kinci/benmerkezci	7.86	3.47	4.00-19.00	.76
Soğuk/mesafeli	8.01	3.35	4.00-20.00	.64
Sosyal çekinik	7.55	3.55	4.00-20.00	.82
Kendine güvenmeme	8.79	3.62	4.00-20.00	.74
Aşırı uyumlu	9.31	3.42	4.00-20.00	.66
Kendini feda	11.93	3.79	4.00-20.00	.75
Dahici-Talepkar	10.35	3.82	4.00-20.00	.73

Not. YEBÖ-A= Young Ebeveynlik Ölçeği Anne Formu Toplam Puan, YEBÖ-B= Young Ebeveynlik Ölçeği Baba Formu Toplam Puan, KPE-K= Kişilerarası Problemler Envanteri-Kısa Form

Döngüsel analizde, kişilerarası döngüsel model yapısının ortaya çıkarılması amacıyla bireyin her bir madde puanından kendi ölçek ortalama puanının çıkarılması yoluyla ham data göreliliği puanlar dasetine (ipsatized data) dönüştürülmesi önerilir (Alden ve diğerleri, 1990). Daha sonra, her bir bireyin baskınlık ve yakınlık boyutundaki koordinatları bir dizi formül ile hesaplanıp (Akyunus ve Gençöz, 2016b; Locke, 2010) ebeveynlik biçimleri altölçekleri ile korelasyonu elde edilerek Kişilerarası Döngüsel Model üzerindeki konumları tespit edilmiştir

(bkz. Şekil 1.). İki boyuttan en az birisi ile anlamlı korelasyon vermeyen, dolayısıyla merkezde konumlanan ebeveynlik biçimleri döngü üzerinde gösterilmemiştir. Ebeveynlik biçimleri ile kişilerarası problemler ham puan korelasyonları ise Tablo 3.'te sunulmuştur.

Tablo 2.

Kişilerarası Problemler Envanteri-Kısa Formu Ölçekler Arası Korelasyonları

Değişkenler	2	3	4	5	6	7	8
1.Baskın/kontrolcü	.41***	.33***	.21***	.21***	.17***	.22***	.49***
2.Kinci/benmerkezci		.63***	.41***	.32***	.19***	-.11*	.17***
3.Soğuk/mesafeli			.54***	.41***	.22***	-.02	.08
4.Sosyal çekinik				.60***	.42***	.11*	.12**
5.Girişken olmayan/Kendine güvenmeyen					.69***	.30***	.38***
6.Aşırı uyumlu						.47***	.38***
7.Kendini feda eden							.47***
8.Dahıcı-Talepkar							

Not. ***= p < 0.001, ** = p < 0.01, * = p < 0.05

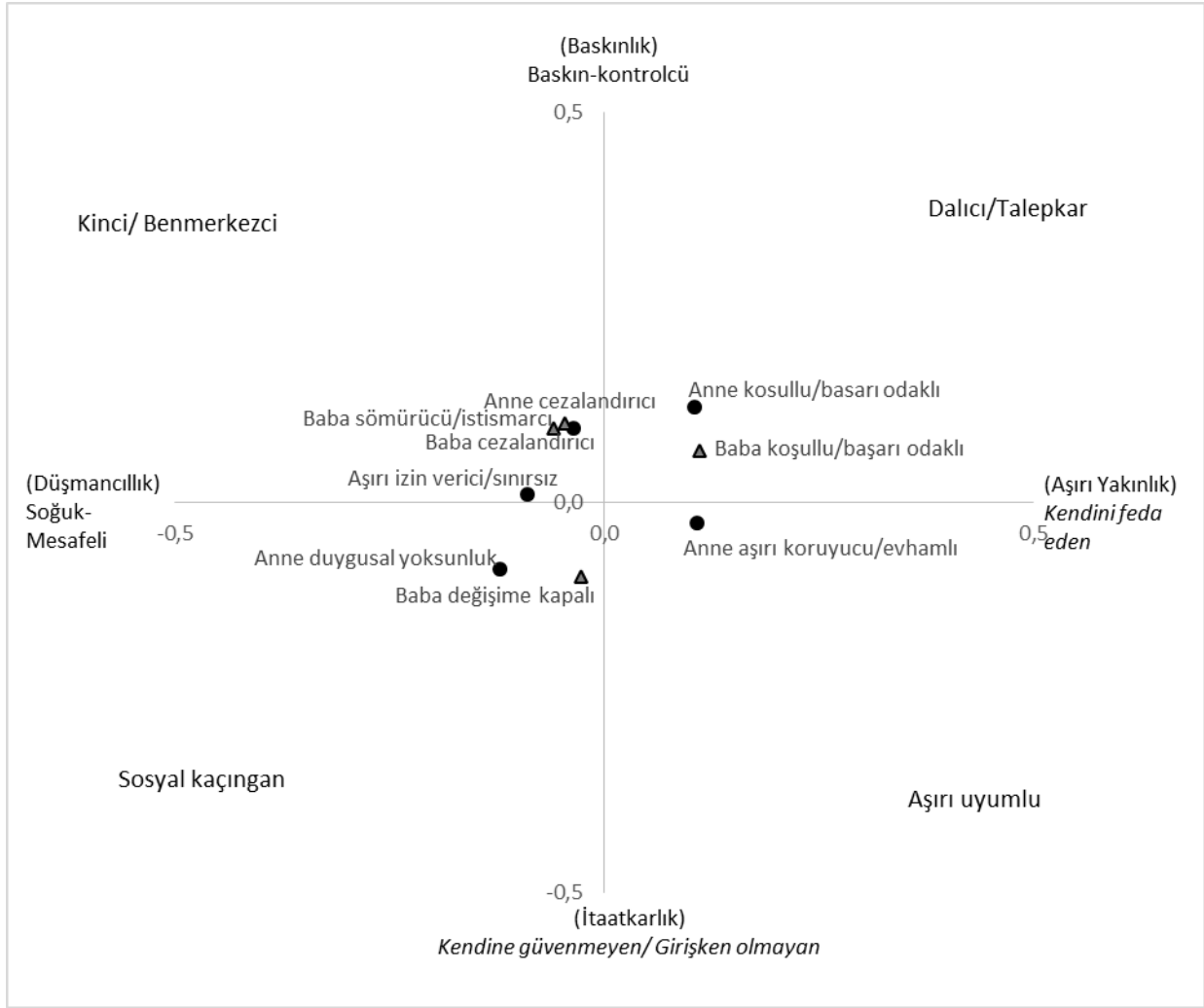
Kişilerarası döngüsel analiz sonuçlarına göre ebeveynlik biçimlerinin ilişkili olduğu en belirgin kişilerarası problem alanları Şekil 1. üzerindeki konumlanmaları ile temsil edilmektedir. Buna göre anne ve babadan algılanan cezalandırıcılık ile babadan algılanan sömürücü/istismar eden ve anneden algılanan aşırı izin verici ebeveynlik biçimleri döngünün düşmancıl-baskın problemler çeyreğinde, anne ve babadan algılanan koşullu/ başarı odaklı ebeveynlik biçimleri yakın-baskın problemler çeyreğinde, anneden algılanan aşırı koruyucu ebeveynlik biçimi yakın-itaatkar problemler çeyreğinde, anneden algılanan duygusal yoksunluk ve babadan algılanan değişime kapalı ebeveynlik biçimi ise düşmancıl-itaatkar problemler çeyreğinde konumlanmıştır. Her iki ebeveynden algılanan kuralcı/kalıplayıcı, küçümseyici/kusur bulucu ve kötümser/endişeli ebeveynlik biçimleri ile, anneden algılanan sömürücü/istismar edici, değişime kapalı ebeveynlik biçimi ve babadan algılanan aşırı izin verici, aşırı koruyucu, duygusal açıdan yoksun bırakan ebeveynlik biçimleri kişilerarası döngü üzerinde temsil edilmemiştir.

Tablo 3.

Kişilerarası Problemler ve Ebeveynlik Biçimleri Arasındaki Korelasyonlar

Değişkenler	Baskın/kontrolcü	Kinci/benmerkezi	Soğuk/mesafeli	Sosyal çekinik	Girişken olmayan/ Kendine güvenmeyen	Aşırı uyumlu	Kendini feda eden	Dalıcı-Talepkar
A kuralcı/kalıpçı	.29***	.14**	.20***	.15***	.18***	.16***	.21***	.24***
B kuralcı/kalıpçı	.25***	.08	.15***	.15***	.18***	.13***	.20***	.26***
A küçümseyici/kusur bulucu	.27***	.17***	.29***	.19***	.24***	.20***	.09*	.14***
B küçümseyici/kusur bulucu	.25***	.15**	.22***	.16***	.21***	.15***	.12**	.22***
A duygusal yoksunluk	.16***	.13**	.25***	.17***	.20***	.18***	.001	.04
B duygusal yoksunluk	.15***	.11*	.13**	.07	.12**	.11*	.04	.16***
A sömürücü/istismar edici	.16***	.10*	.17***	.05	.11*	.14***	.03	.09*
B sömürücü/istismar edici	.26***	.17***	.20***	.08	.12**	.08	.03	.16***
A aşırı koruyucu/evhamlı	.14**	.09	.11*	.16***	.18***	.19***	.25***	.23***
B aşırı koruyucu/evhamlı	.12**	.09	.13**	.16***	.14**	.07	.10*	.15***
A koşullu/başarı odaklı	.25***	.07	.05	.09*	.10*	.07	.19***	.25***
B koşullu/başarı odaklı	.21***	.05	.06	.12**	.15***	.09*	.19***	.27***
A aşırı izin verici/sınırsız	.26***	.25***	.24***	.19***	.21***	.22***	.07	.14**
B aşırı izin verici/sınırsız	.23***	.19***	.20***	.14**	.14***	.12***	.05	.12**
A kötümser/endişeli	.26***	.17***	.21***	.14**	.20***	.21***	.18***	.21***
B kötümser/endişeli	.16***	.07	.15***	.14**	.15***	.16***	.13**	.17***
A cezalandırıcı	.28***	.13*	.18***	.08	.15***	.11**	.03	.17***
B cezalandırıcı	.23***	.05	.11*	.08	.11*	.08	.08	.25***
A değişime kapalı/duyguları bastıran	.21***	.11*	.17***	.13**	.18**	.16***	.11*	.15***
B değişime kapalı/duyguları bastıran	.04	.07	.13**	.11*	.16***	.15***	.03	.07

Not. A: Anne, B: Baba, ***= p < 0.001, ** = p < 0.01, * = p < 0.05, Sömürücü/istismar eden ebeveynlik ölçümleri için Spearman, diğer tüm ölçümler için Pearson korelasyonları raporlanmıştır.

Şekil 1. Algılanan Anne ve Baba Ebeveynlik Biçimlerinin Kişilerarası Döngüsel Model Üzerindeki Konumları

Not. Anne, Baba, Anne duygusal yoksunluk= Anne duygusal bakımdan yoksun bırakan, Baba değişime kapalı= Baba değişime kapalı/duyguları bastıran, Baba sömürücü/istismarcı= Baba sömürücü/istismar eden.

Kişilerarası döngüsel modelde baskınlık (dikey) ve yakınlık (yatay) eksenlerinin kombinasyonlarından oluşan kişilerarası problem türlerinin (oktan) konumları, 45° lik açılarla gösterilmiştir. Modelin merkezi ile kenarı arasındaki korelasyonel genişlik 0 ile 0.5 aralığında ölçeklenmiştir.

Tartışma

Mevcut çalışma, anneden ve babadan algılanan ebeveynlik biçimleri ve kişilerarası problemler arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamış, farklı ebeveynlik biçimlerinin kişilerarası döngü konumları bu kapsamda değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularına göre anne ve babadan algılanan cezalandırıcı ebeveynlik biçimi ile anneden algılanan aşırı izin verici/sınırsız ebeveynlik biçimleri düşmancıl-baskın problemler çeyreğinde, anne ve babadan algılanan koşullu/başarı odaklı ebeveynlik biçimi yakın-baskın problemler çeyreğinde, anneden algılanan aşırı koruyucu/evhamlı ebeveynlik biçimi yakın-itaatkar problemler

çeyreğinde, anneden algılanan duygusal bakımdan yoksun bırakan ve babadan algılanan değişime kapalı/duygularını bastıran ebeveynlik biçimi ise düşmanlı-itaatkar problemler çeyreğinde konumlanmıştır.

Anneden algılanan aşırı koruyucu/evhamlı ebeveynlik biçimi aşırı yakınlık ekseninde “kendini feda eden” vektörüne çok yakın konumlanmıştır. Yapılan çalışmalar, aşırı koruyuculuk içeren ebeveynlik biçimi ile erken dönem uyumsuz şemalardan, tehditler karşısında dayanıksızlık, bağımlılık, iç içe geçme ve gelişmemiş benlik şemalarını ilişkili bulmuştur (Soygüt ve diğerleri, 2008). Bu şemalar, karşılanmamış çocukluk dönemi temel ihtiyaçlarına denk düşen beş şema alanından zedelenmiş otonomi alt boyutu altında değerlendirilmektedir (Cecero ve diğerleri, 2004; Lee ve diğerleri, 1999; Schmidt ve diğerleri, 1995; Soygüt ve diğerleri, 2009). Alanyazına bakıldığında bu boyuta ait şemaların kişilerarası döngüdeki konumları değişkenlik göstermektedir. Thimm (2013), bağımlılığı soğuk-mesafeli vektörü üzerinde, tehditler karşısında dayanıksızlığı düşmanlı-itaatkâr çeyreğinde, gelişmemiş benliği ise düşmanlı-baskın çeyreğinde konumlandırmıştır. Bir başka çalışmada ise zedelenmiş otonomi şema alanına ait erken dönem uyumsuz şemaları düşmanlı-baskın, sosyal olarak kaçınan (düşmanlı-itaatkâr) ve yakın-arkadaşça çeyreğin vektörleri ile ilişkili bulunmuştur (Mojallal ve diğerleri, 2015). Ülkemizde yürütülen benzeri bir çalışmada ise zedelenmiş otonomi şema alanlarında yer alan şemaların düşmanlı-itaatkâr çeyreğinde konumlandığı görülmüştür (Akyunus ve Gültekin, 2021). Farklı kültürlerde yürütülmüş bu çalışmalardan (Amerika, İran, Türkiye) elde edilen bulgular bazı farklılıklar göstermekle birlikte anneden algılanan aşırı koruyucu ebeveynlik biçiminin, çoğunlukla hem soğuk-mesafeli hem de boyun eğici/itaatkâr örüntüde kişiler arası davranışlarla ilişkili olduğu görülmektedir. Anneden algılanan bu ebeveynlik biçiminin kişilerde geliştirdiği yetersizlik duyguları nedeniyle sosyal ilişkilerden kaçınan veya bağımlı olmaya meyilli, düşük öz saygı nedeniyle itaatkâr tutumlara neden olabileceği yorumlanmıştır (Mojallal ve diğerleri, 2015). Mevcut bulguların anneden algılanan ebeveynlik biçimine özgü elde edilmesi, ebeveynlik biçimleri ve şemalar arasındaki ilişkiyi anne ve baba için ayrı ayrı inceleyen çalışmalarla da tutarlılık göstermiştir. Örneğin; anneden algılanan aşırı korumacı ebeveynlik biçiminin duygusal yoksunluk, terk edilme, güvensizlik, sosyal izolasyon, kusurluluk, zarar ya da hastalık karşısında incinebilirlik, boyun eğme, duygusal ketlenme ve yüksek standartlar şemalarıyla pozitif yönde ilişki gösterdiği, bunun aksine ise babadan algılanan bu ebeveynlik biçiminin anlamlı ilişki göstermediği bulunmuştur (Turner ve diğerleri, 2005; Soygüt ve Çakır, 2009).

Anneden algılanan aşırı izin verici/sınırsız ebeveynlik biçiminin, kişilerarası döngüde soğuk-düşmanlı vektörü üzerinde konumlandığı görülmüştür. Algılanan aşırı izin verici/sınırsız ebeveynlik biçimi ŞT perspektifiyle değerlendirildiğinde karşılanmamış

çocukluk temel ihtiyaçları sonucunda ortaya çıkan şema alanlarından zedelenmiş sınırlarla ilişkilidir. Thimm (2013) ve Akyunus ve Gültekin'in (2021) çalışmasında da zedelenmiş sınırlar şemaları kişilerarası döngüde soğuk-düşmancıl konumda yer almıştır. Majollal ve diğerleri (2015) ise zedelenmiş sınırlar şemalarını sosyal çekiniklik, aşırı uyumluluk ve kinci/benmerkezcilik gibi farklı kişilerarası problemlerle ilişkili bulmuştur. Zedelenmiş sınırların, erken dönem uyumsuz şemalardan yetersiz özdenetim ve haklılık ile ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Louis ve diğerleri, 2018). Bu ilişki dikkate alındığında algıladıkları aşırı izin verici/sınırsız ebeveynlik biçimi dolayısıyla ilişkilerde sınırları öğrenememiş, kendilerini denetleme ve kontrol etme yetileri az gelişmiş ve yüksek hak edilmişlik algısına sahip bireylerin (Spera, 2005), kişilerarası ilişkilerde mesafeli ve baskın-kontrolcü tutumlar sergilemesi beklenebilir.

Anneden algılanan duygusal bakımdan yoksun bırakan ebeveynlik biçimi, kişilerarası döngünün soğuk-itaatkâr çeyreğinde konumlanmıştır. Duygusal yoksunluk içeren ebeveynlik biçimi, duygusal açıdan ulaşılabilir olmama, şefkat ve sevgi bağlarından mahrumiyet ile karakterize ebeveynlik biçimidir. Bu ebeveynlik biçimini deneyimleyen bireylerin, yetişkinlikte kopukluk/reddedilme şema alanına ait erken dönem uyumsuz şemalardan duygusal yoksunluk şeması geliştirebildiği bilinmektedir (Sheffield ve diğerleri, 2005). Nitekim, önceki çalışmalar duygusal yoksunluk şemasını kişilerarası döngünün soğuk-itaatkâr çeyreğinde konumlandırmıştır (Akyunus ve Gültekin, 2021; Thimm, 2013). ŞT perspektifiyle bu şemadan yüksek puan alan kişiler, sevgi ve aidiyet ihtiyaçlarının karşılanmayacağına inanmakta ve erken dönem reddedilme deneyimleri nedeniyle terk edilmeye karşı aşırı hassasiyet geliştirebilmektedir (Young ve diğerleri, 2003). Türkiye'nin sosyokültürel ve aile yapısı dikkate alındığında duygusal ihtiyaçların öncelikli ve çoğunlukla anne tarafından karşılandığı ve anneden algılanan duygusal yoksunluğun bu hassasiyeti geliştirmeye özellikle yatkınlık oluşturabileceği düşünülebilir. Bu kişiler, reddedilme ve terkedilme hassasiyetinden doğan duygularla başa çıkma stratejisi olarak kişilerarası ilişkilerden kaçınabilir, sevgi ve aidiyet ihtiyaçlarının karşılanmayacağına yönelik inançları nedeniyle de ilişkilerde soğukluğu benimseyebilirler. Kaçınan kişilik inanışlarını soğuk-itaatkâr çeyreğinde konumlandıran çalışmalar da (Akyunus ve Gençöz, 2016b; Alden ve Capreol, 1993), bu kişilerin kaçınmacı davranışları ile soğuk-itaatkâr tutumları arasındaki ilişkiyi destekler niteliktedir.

Babadan algılanan değişime kapalı/duyguları bastıran ebeveynlik biçiminin soğuk-itaatkâr çeyreğinde, itaatkâr vektörüne yakın konumlandığı bulunmuştur. Şema alanlarında kopukluk/reddedilme alt boyutuna dahil olan duyguları bastırma şeması, ilişkideki diğerlerine kendi duygularını ifade etme yeteneğinin yoksunluğu ile ilişkilidir (Lee ve diğerleri, 1999; Schmidt ve diğerleri, 1995; Soygüt ve diğerleri, 2008). Bunun sebebi, bu bireylerin kontrolü

kaybetmeye yönelik yaşadıkları kaygı veya duyguları ifade etmenin olumsuz sosyal sonuçlar doğurabileceğine yönelik inançları doğrultusunda duyguları bastırmanın daha güvenli olduğunu düşünmeleridir (Popolo ve diğerleri, 2014). ŞT perspektifiyle bakıldığında bu kişilerin olası olumsuz sonuçlardan kaçınma veya başa çıkma stratejisi olarak kişilerarası ilişkilerde duygularını gizleme ve bastırmaya yönelerek soğuk-itaatkâr ilişkilene tarzını benimsemeleri anlaşılabilir. Yine, başka bir araştırma da duyguları bastırma şemasından yüksek puan alan katılımcıları, kişilerarası döngünün soğuk-itaatkâr çeyreğinin soğuk-düşmanlık vektörüne yakın konumlandırmıştır (Thimm, 2013). Bu bakımdan, bu bulgu alanyazın ile de tutarlıdır.

Babadan algılanan sömürücü/istismar eden ebeveynlik biçimi kişilerarası döngünün düşmanlık-baskın çeyreğinde baskınlık eksenine konumlanmıştır. Bu ebeveynlik biçimi, terkedilme, suistimal edilme/güvensizlik şemaları ile karakterizedir. Young (2013), istismara maruz kalan çocukların, istismar eden ebeveyn ile özdeşim yolu ile saldırgan davranışlar sergileyebileceğini öne sürmüş ve bu görüşü alanyazındaki araştırmalarla desteklenmiştir (örn., Prino ve Peyrot, 1994). Benzer şekilde, çocukluk çağı istismarının yetişkinlikte kişilerarası ilişkilerde çatışma (Messman-Moore ve Coates, 2007), saldırganlık, baskınlık, manipülatiflik, istismarcılık ve kaçınma (Kaya-Tezel ve diğerleri, 2015) davranışlarıyla ilişkili bulunmuştur. Değişime kapalı/duygularını bastıran ve sömürücü istismarcı ebeveynlik biçimlerinin yalnızca baba formlarının kişilerarası döngü üzerinde temsil edilmiş olması, anne formunda bu yapıların geçerliğinin desteklenmemiş olmasından kaynaklı olabilir (Soygüt ve diğerleri, 2008).

Hem anne hem de babadan algılanan cezalandırıcı ebeveynlik biçimi kişilerarası döngünün düşmanlık-baskın çeyreğinde aynı yerde konumlanmıştır. Hataların sert şekilde cezalandırılması gerektiği inancı ve sözel, duygusal, davranışsal cezalandırmalarla karakterize bu ebeveynlik biçimi, yüksek anksiyete ve düşmanlığın (Soygüt ve diğerleri 2008) yanı sıra kontrol ihtiyacının tehdit edildiği algısı (Kömürcü ve Pekak Soygüt, 2017) ve antisosyal davranışlarla da ilişkili bulunmuştur (Johnson ve diğerleri, 2016). Dolayısıyla bu ebeveynlik biçiminin baskın-kontrolcü davranışlarla ilişkili bölgede konumlandırılması alanyazın ile uyumludur.

Son olarak hem anne hem babadan algılanan baba koşullu/başarı odaklı ebeveynlik biçimi, kişilerarası döngünün yakın-baskın çeyreğinde yer aldığı bulunmuştur. Sheffield ve arkadaşları (2005) tarafından mükemmelliyetçi, Soygüt ve diğerleri (2008) tarafından koşullu/başarı odaklı ebeveynlik biçimi olarak değerlendirilen bu tür; olumlu ebeveynlik tutumlarının sadece başarıya bağlı olarak ortaya çıkmasıyla karakterize ebeveynlik biçimidir. Koşullu/başarı odaklı ebeveynlik, ŞT perspektifiyle değerlendirildiğinde erken dönem

uyumsuz şemaların onay arayıcılık alt boyutu ile ilişkilendirilmiştir (Soygüt ve diğerleri, 2008). Bu erken dönem uyumsuz şema, kuramsal olarak mevcut şema alanlarından zedelenmiş otonomi şema alanında yer almakta olup Young Şema Envanteri'nin orijinalindeki yapı da bu şekildedir (Soygüt ve diğerleri, 2009). Envanterin Türkçe formunda ise onay arayıcılık şeması, aşırı uyarılmışlık ve bastırılmışlık şema alanında yer almaktadır. Nitekim, Türkiye'de yürütülen çalışmada onay arayıcılık şeması yakınlık boyutunun pozitif kutbu olan kendini feda vektörü üzerinde konumlanmıştır (Akyunus ve Gültekin, 2021). Onay arayıcılık alt boyutuyla değerlendirilen kişiler; değerli, yeterli ve başarılı hissedebilmek için diğerlerinin onayına ihtiyaç duymaktadır. Bu da algılanan koşullu/başarı odaklı ebeveynlik biçiminin, kişilerarası ilişkilerde fazla talepkar olma gibi problemleri ifade eden yakın-baskın çeyreğinde yer almasının anlamlı bir sebebi olarak yorumlanabilir.

Özetle anneden algılanan aşırı izin verici/sınırsız, aşırı koruyucu/evhamlı, duygusal yoksunluk ebeveynlik biçimlerinin kişilerarası döngüdeki temsilinin sosyokültürel ve cinsiyet rolleri, aile yapısı gibi unsurlarla ilişkilendirilebileceği düşünülmüştür. Diğer yandan, anneden değil, yalnızca babadan algılanan sömürücü/istismar edici ve değişime kapalı/duyguları bastıran ebeveynlik biçimlerinin kişilerarası döngüde yer alması, YEBÖ'nün uyarılma çalışmasında (Soygüt ve diğerleri, 2008) da belirtildiği üzere, anne formunda bu ölçümlerin yeterli psikometrik özellikler göstermediğini destekler niteliktedir. Cezalandırıcı ve koşullu/başarı odaklı ebeveynlik biçiminin ise her iki ebeveyn için de kişilerarası problemlerle ilişkili olduğu görülmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde ise tüm ebeveynlik biçimlerinin kişilerarası döngüsel model üzerinde temsil edilmediği, temsil edilen ebeveyn biçimlerinin ise merkeze yakın konumlandığı görülmektedir. Döngüsel modelde merkezden uzaklaşan konumlanma, kişilerarası problemde artan patolojiye işaret etmektedir. Dolayısıyla merkeze yakın konumlanan ebeveynlik biçimleri, konumlandığı kişilerarası problem alanında görece düşük düzeyde problemlerle ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu durum döngüsel analizdeki görece data kullanımının varyansı düşürmesinden, dolayısıyla da korelasyon katsayılarını düşürmesinden kaynaklanan istatistiksel bir sonuç olabilir. Ayrıca bu durum, katılımcıların klinik özellikler göstermemesi ve yüksek öğrenim düzeyine sahip olduğundan öz bildirimlerinde beğenilir yanıt verme yanlılığının etkisini gözlemleyebileceğimiz (Rammstedt ve diğerleri, 2010) bir toplum örnekleminde oluşması ile ilişkili olabilir.

Sınırlılıkları incelendiğinde bu çalışmada kadınların ve yüksek eğitilmiş katılımcıların çoğunlukta olduğu klinik olmayan örneklem özellikleri araştırma bulgularının genellenebilirliğini sınırlamaktadır. Yöntemsel açıdan ise kesitsel bir desen ile geriye dönük ve öz bildirimlere dayalı veri kullanılması bulgulardan nedensel çıkarım yapılamaması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla bu konuda yürütülecek araştırmalarda, boylamsal desenin

kullanılmasının, klinik ve demografik özellikler açısından çeşitliliği yüksek örneklemeler ile öz bildirimin yanı sıra diğer kaynakların bildirimlerine başvurulmasının alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Mevcut çalışma, alanyazındaki araştırmalar (örn. Hall ve Bracken, 1996; Hill ve Safran, 1994; Otani ve diğerleri, 2009;) ile tutarlı olarak ebeveynlik biçimleri ve kişilerarası problemler arasındaki ilişkiyi desteklemiştir. ŞT perspektifiyle değerlendirildiğinde erken çocuklukta algılanan olumsuz ebeveynlik biçimleri yetişkinlikte kişinin kendini ve kişilerarası ilişkilerini değerlendirirken başvurduğu erken dönem uyumsuz şemaların gelişmesine sebebiyet vermektedir (Young ve diğerleri, 2003). Bu da birçok psikopatolojik tanı grubunun önemli kriterlerinden biri olan kişilerarası işlevselliği (APA, 2013) tahribata uğratarak psikolojik problemlere yol açmaktadır. Bu bulgular ışığında, klinik değerlendirme sürecinde klinisyenler tarafından, kişilerarası problemlerin gelişmesinde ve sürdürülmesinde önemli bir etken olan ebeveynlik biçimlerinin daha kapsamlı değerlendirilmesi, psikoterapi sürecine olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Gelecekte araştırmacılar, ebeveynlik biçimleri ve kişilerarası problemler arasındaki ilişkiye erken dönem uyumsuz şemaların aracılık rolünü dahil ederek mevcut çalışmayı bu kapsamda geliştirebilir, ŞT'nin kuramsal öngörülerini ampirik olarak test edebilirler.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı:

Tüm yazarlar eşit olarak katkıda bulunmuştur.

Teşekkür Beyanı:

Araştırma makalesinin düzeltilmesindeki katkıları dolayısıyla Selin Karaköse'ye teşekkürlerimizi sunarız.

Çıkar Çatışması Beyanı:

Yazarlar çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek Beyanı:

Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Etik Kurul Onayı:

Bu çalışma, Işık Üniversitesi Etik Kurulu onayı ile gerçekleştirilmiştir (5.11.2019).

Kaynakça

- Adibsereshki, N., Rafi, M. A., Aval, M. H. ve Tahan, H. (2018). Looking into some of the risk factors of mental health: the mediating role of maladaptive schemas in mothers' parenting style and child anxiety disorders. *Journal of Public Mental Health*, 17(2), 69-78. <https://doi.org/10.1108/JPMH-08-2017-0028>
- Alden, L. E., Wiggins, J. S. ve Pincus, A. L. (1990). Construction of circumplex scales for the Inventory of Interpersonal Problems. *Journal of Personality Assessment*, 55(3-4), 521-536.
- Alden, L. E. ve Capreol, M. J. (1993). Avoidant personality disorder: Interpersonal problems as predictors of treatment response. *Behavior Therapy*, 24(3), 357-376. [https://doi.org/10.1016/S0005-7894\(05\)80211-4](https://doi.org/10.1016/S0005-7894(05)80211-4)
- Akyunus, M. ve Gençöz, T. (2016a). Psychometric properties of the inventory of interpersonal problems-Circumplex scales short form: A reliability and validity study. *Dusunen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 29(1), 36-48. <https://doi.org/10.5350/DAJPN2016290104>
- Akyunus, M. ve Gençöz, T. (2016b). Kişilik bozukluğu inanışlarının kişilerarası döngüsel model üzerindeki temsili. *Türk Psikoloji Dergisi*, 31(77), 1-7.
- Akyunus, M., Gençöz, T. ve Karaköse Çelik, S. (2021). The mediator role of negative cognitive emotion regulation strategies between interpersonal problems and borderline personality beliefs. *Journal of Rational - Emotive and Cognitive - Behavior Therapy*, 39(3), 322-334. <https://doi.org/10.1007/s10942-020-00373-0>
- Akyunus, M. ve Gültekin, F. B. (2021). Representations of the early maladaptive schemas on the interpersonal circumplex. [Değerlendirilmek üzere gönderilmiş yazı]. *International Journal of Cognitive Therapy*.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5®)*. American Psychiatric Pub.
- Azimi, A. L., Vaziri, S. ve Kashani, F. L. (2012). Relationship between maternal parenting style and child's aggressive behavior. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 69, 1276-1281.
- Beck, A. T. (1979). *Cognitive therapy of depression*. Guilford Press.
- Cain, N. M., Ansell, E. B., Simpson, H. B. ve Pinto, A. (2014). Interpersonal functioning in obsessive-compulsive personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, 21, 1-10. <https://doi.org/10.1080/00223891.2014.934376>
- Cecero, J. J., Nelson, J. D. ve Gillie, J. M. (2004). Tools and tenets of schema therapy: toward the construct validity of the early maladaptive schema questionnaire—research version (EMSQ-R). *Clinical Psychology ve Psychotherapy: An International Journal of Theory ve Practice*, 11(5), 344-357. <https://doi.org/10.1002/cpp.401>
- Dale, R., Power, K., Kane, S., Stewart, A. M. ve Murray, L. (2010). The role of parental bonding and early maladaptive schemas in the risk of suicidal behavior repetition. *Archives of Suicide Research*, 14(4), 311-328. <https://doi.org/10.1080/13811118.2010.524066>
- Erozkan, A. (2012). Examination of relationship between anxiety sensitivity and parenting styles in adolescents. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(1), 52-57.
- Gibson, M. ve Francis, A. J. (2019). Intergenerational transfer of early maladaptive schemas in mother–daughter dyads, and the role of parenting. *Cognitive Therapy and Research*, 43(4), 737-747.
- Gilbert, P., Allan, S. ve Goss, K. (1996). Parental representations, shame, interpersonal problems, and vulnerability to psychopathology. *Clinical Psychology ve Psychotherapy: An International Journal of Theory and Practice*, 3(1), 23-34.

- Gurtman, M. B. (1992). Construct validity of interpersonal personality measures: Interpersonal circumplex as a nomological net. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(1), 105-118. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.63.1.105>
- Gurtman, M. B. (2009). Exploring personality with interpersonal circumplex. *Social and Personality Psychology Compass*, 3(4), 1-19. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2009.00172.x>
- Hae-Young, K. (2013). Statistical notes for clinical researchers: Assessing normal distribution using skewness and kurtosis. *Restorative Dentistry and Endodontics*, 38(1), 52-54.
- Hall, W. N. ve Bracken, B. A. (1996). Relationship between maternal parenting styles and African American and White adolescents' interpersonal relationships. *School Psychology International*, 17(3), 253-267.
- Haugh, J. A., Miceli, M. ve DeLorme, J. (2017). Maladaptive parenting, temperament, early maladaptive schemas, and depression: a moderated mediation analysis. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 39(1), 103-116. <https://doi.org/10.1007/s10862-016-9559-5>
- Hill, C. R. ve Safran, J. D. (1994). Assessing interpersonal schemas: Anticipated responses of significant others. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 13(4), 366-379. <https://doi.org/10.1521/jscp.1994.13.4.366>
- Hofstee, W. K., de Raad, B. ve Goldberg, L. R. (1992). Integration of the Big Five and circumplex approaches to trait structure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(1), 146–163. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.63.1.146>
- Horowitz, L. M., Alden, L. E., Wiggins, J. S. ve Pincus, A. L. (2003). *Inventory of Interpersonal Problems Manual*. The Psychological Corporation: Texas.
- Johnson, W., Giordano, P., Longmore, M. ve Wendy, M. (2016). Parents, identities, and trajectories of antisocial behavior from adolescence to young adulthood. *Journal of Developmental and Life Course Criminology*, 2(4), 442–465. <https://doi.org/10.1007/s40865-016-0044-3>.
- Kaya-Tezel, F. K., Tutarel-Kışlak, Ş. ve Boysan, M. (2015). Relationships between childhood traumatic experiences, EMS and interpersonal styles. *Archives of Neuropsychiatry*, 52, 226-232.
- Karatzias, T., Jowett, S., Begley, A. ve Deas, S. (2016). Early maladaptive schemas in adult survivors of interpersonal trauma: Foundations for a cognitive theory of psychopathology. *European Journal of Psychotraumatology*, 7(1), 30713. <https://doi.org/10.3402/ejpt.v7.30713>
- Kooraneh, A. E. ve Amirsardari, L. (2015). Predicting early maladaptive schemas using Baumrind's parenting styles. *Iranian Journal of Psychiatry and Behavioral Sciences*, 9(2). <https://doi.org/10.17795/ijpbs952>
- Kömürcü, B. ve Gör, N. (2016). Erken dönem uyumsuz şemalar ve kaygı üzerine bir derleme. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 4(8), 183-203. <https://doi.org/10.7816/nesne-04-08-02>
- Kömürcü, B. ve Pekak Soygüt, G. (2017). Erken dönem uyumsuz şemalar, ebeveynlik biçimleri ve psikolojik belirtiler ile psikolojik dışlanmanın tehdit ettiği ihtiyaçlar arasındaki ilişkiler. *Klinik Psikiyatri*, 20, 6-18. <https://doi.org/10.5505/kpd.2017.29292>
- Laxmi, A. V. ve Kadapatti, M. (2012). Analysis of parenting styles and interpersonal relationship among adolescents. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 2(8), 1-5.
- Leary, T. F. (1957). *Interpersonal diagnosis of personality: A functional theory and methodology for personality evaluation*. New York: Ronald Press.
- Lee, C. W., Taylor, G. ve Dunn, J. (1999). Factor structure of the schema questionnaire in a large clinical sample. *Cognitive Therapy and Research*, 23(4), 441-451. <https://doi.org/10.1023/A:1018712202933>

- Locke, K. D. (2010). Circumplex measures of interpersonal constructs. İçinde L. M. Horowitz ve S. Strack, (Edl.), *The Handbook of Interpersonal Psychology* (ss. 313-324). Hobuken, NJ: Wiley.
- Louis, J. P., Wood, A. M. ve Lockwood, G. (2018). Psychometric validation of the Young Parenting Inventory-Revised (YPI-R2): Replication and extension of a commonly used parenting scale in Schema Therapy (ST) research and practice. *PloS one*, 13(11). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0205605>
- Lumley, M. N., Dozois, D. J. A., Hennig, K. H. ve Marsh, A. (2011). Cognitive organization, perceptions of parenting and depression symptoms in early adolescence. *Cognitive Therapy and Research*, 36(4), 300–310. <https://doi.org/10.1007/s10608-011-9365-z>
- Messman-Moore, T. L. ve Coates, A. A. (2007). The impact of childhood psychological abuse on adult interpersonal conflict. *Journal of Emotional Abuse*, 7(2), 75-92. https://doi.org/10.1300/J135v07n02_05
- Mojallal, M., Javadi, M. H., Hosseinkhazadeh, A. A., Vali, S., Mousavi, A., Gholam, M. ve Lavasani, A. (2015). Early maladaptive schemas and interpersonal problems in Iranian university students. *Practice in Clinical Psychology*, 3(1), 11–22. <http://jpcp.uswr.ac.ir/article-1-185-en.html>
- Otani, K., Suzuki, A., Shibuya, N., Matsumoto, Y. ve Kamata, M. (2009). Dysfunctional parenting styles increase interpersonal sensitivity in healthy subjects. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 197(12), 938-941. <https://doi.org/10.1097/NMD.0b013e3181c29a4c>
- Özbaş, A. A., Sayın, A. ve Coşar, B. (2012). Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerde sınav öncesi anksiyete düzeyi ile erken dönem uyumsuz şema ilişkilerinin incelenmesi. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 81-89.
- Petrowski, K., Berth, H., Schmidt, S., Schumacher, J., Hinz, A. ve Brähler, E. (2009). The assessment of recalled parental rearing behavior and its relationship to life satisfaction and interpersonal problems: a general population study. *BMC Medical Research Methodology*, 9(1), 1-9. <https://doi.org/10.1186/1471-2288-9-17>
- Popolo, R., Lysaker, P. H., Salvatore, G., Montano, A., Buonocore, L., Sirri, L. ve Dimaggio, G. (2014). Emotional inhibition in personality disorders. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 83(6), 377. <https://doi.org/10.1159/000365110>
- Posner, J., Russel, J. ve Peterson, B. (2005). The circumplex model of affect: An integrative approach to affective neuroscience, cognitive development, and psychopathology. *Development and Psychopathology*, 17(3), 715-734. <https://doi.org/10.1017/S0954579405050340>
- Prino, C. T. ve Peyrot, M. (1994). The effect of child physical abuse and neglect on aggressive, withdrawn, and prosocial behavior. *Child Abuse and Neglect*, 18(10), 871-884. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(94\)90066-3](https://doi.org/10.1016/0145-2134(94)90066-3)
- Rammstedt, B., Goldberg, L. R. ve Borg, I. (2010). The measurement equivalence of Big-Five factor markers for persons with different levels of education. *Journal of Research in Personality*, 44(1), 53–61. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2009.10.005>
- Roelofs, J., Onckels, L. ve Muris, P. (2013). Attachment quality and psychopathological symptoms in clinically referred adolescents: The mediating role of early maladaptive schema. *Journal of Child and Family Studies*, 22(3), 377-385.
- Schmidt, N. B., Joiner, T. E., Young, J. E. ve Telch, M. J. (1995). The schema questionnaire: Investigation of psychometric properties and the hierarchical structure of a measure of maladaptive schemas. *Cognitive Therapy and Research*, 19(3), 295-321.
- Sheffield, A., Waller, G., Emanuelli, F., Murray, J. ve Meyer, C. (2005). Links between parenting and core beliefs: Preliminary psychometric validation of the Young Parenting Inventory. *Cognitive Therapy and Research*, 29(6), 787-802.

- Sigre-Leirós, V. L., Carvalho, J. ve Nobre, P. (2013). Early maladaptive schemas and aggressive sexual behavior: A preliminary study with male college students. *The Journal of Sexual Medicine*, 10(7), 1764-1772.
- Soldz, S., Budman, S.H., Demby, A. ve Merry, J. (1993). Representation of personality disorders in circumplex and five-factor space: Explorations with a clinical sample. *Psychological Assessment*, 5, 41-52.
- Soygüt, G. ve Çakır, Z. (2009). Ebeveynlik biçimleri ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkilerde kişilerarası şemaların aracı rolü: Şema odaklı bir bakış. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20(2), 144-152.
- Soygüt, G., Çakır, Z. ve Karaosmanoğlu, A. (2008). Ebeveynlik biçimlerinin değerlendirilmesi: Young ebeveynlik ölçeğinin psikometrik özelliklerine ilişkin bir inceleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(22), 17-30.
- Soygüt, G., Karaosmanoğlu, A. ve Çakır, Z. (2009). Erken dönem uyumsuz şemaların değerlendirilmesi: Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün psikometrik özelliklerine ilişkin bir inceleme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20(1), 75-84.
- Spera, C. (2005). A review of the relationship among parenting practices, parenting styles, and adolescent school achievement. *Educational Psychology Review*, 17(2), 125-46.
- Stanisławski, K. (2019). The coping circumplex model: An integrative model of the structure of coping with stress. *Frontier in Psychology*, 10, 694. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00694>
- Sullivan, H. S. (1953). *The interpersonal theory of psychiatry*. New York: Norton.
- Thimm, J. C. (2010). Mediation of early maladaptive schemas between perceptions of parental rearing style and personality disorder symptoms. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 41(1), 52-59. <https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2009.10.001>
- Thimm, J. C. (2013). Early maladaptive schemas and interpersonal problems: A circumplex analysis of the YSQ-SF. *International Journal of Psychology and Psychological Therapy*, 13(1), 113-124.
- Terence, J. G. ve Tracey, J. R. (1996). The spherical representation of vocational interests. *Journal of Vocational Behavior*, 48(1), 3-41. <https://doi.org/10.1006/jvbe.1996.0002>
- Turner, H. M., Rose, K. S. ve Cooper, M. J. (2005). Parental bonding and eating disorder symptoms in adolescents: The mediating role of core beliefs. *Eating Behaviors*, 6(2), 113-118. <https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2004.08.010>
- Wright, M. O. D., Crawford, E. ve Del Castillo, D. (2009). Childhood emotional maltreatment and later psychological distress among college students: The mediating role of maladaptive schemas. *Child Abuse ve Neglect*, 33(1), 59-68.
- Young, J. E. (1990). *Cognitive therapy for personality disorders: A schema-focused approach*. Professional Resource Exchange.
- Young, J. E. (1994). Young Ebeveynlik Ölçeği [Basılmamış rapor].
- Young, J. E., Klosko, J. S. ve Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy*. New York: Guilford.
- Young, J. E., Klosko, J. S. ve Weishaar, M. E. (2009). *Şema terapi: Terapistin rehberi* (T. Özakkaş ve T. V. Soylu, Çev.). İstanbul: Litera Yayıncılık. (2015)
- Yurtsever, S. S. ve Sütçü, S. T. (2017). Algılanan ebeveynlik biçimleri ile bozulmuş yeme tutumu arasındaki ilişkide erken dönem uyumsuz şemaların ve duygu düzenleme gücünün aracı rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 32(80), 20-43.

Representations of Perceived Parenting Styles on the Interpersonal Circumplex

Summary

According to Schema Therapy Model, secure attachment, independence, sense of achievement and identity, realistic boundaries, spontaneity, and play are the basic psychological needs that should be optimally met by parents during childhood. Deprivation or excessive satisfaction of these needs, on the other hand, are associated with the development of early maladaptive schemas, that are rigid and resistant to change (Young et al., 2003). Young (1994) identified 10 different perceived parenting styles that play role in the development of early maladaptive schemas. These parenting styles are Emotionally Depriving, Overprotective/Anxious, Belittling/Criticizing, Pessimistic/Worried, Normative, Restricted/Emotionally Inhibited, Punitive, Conditional/Achievement Focused, Overpermissive/ Boundless, and Exploitative/Abusive styles. It is further suggested that these schemas are associated with several psychopathologies (Haugh et al., 2017) and impairment in interpersonal functioning (i.e., Laxmi & Kadapatti, 2012; Soygüt et al., 2009).

Interpersonal Theory of Personality (Sullivan, 1953, as cited in Horowitz et al., 2003, p. 2). posits that interpersonal interactions are the foundations of personality formation and psychopathologies. Leary (1957) developed the Interpersonal Circumplex Model depending on the Interpersonal Theory and defined specific interpersonal problems around two major axes called dominance and affiliation (as cited in Horowitz et al., 2003, p. 2).

The present study aimed to investigate the associations between perceived parenting styles defined by Young Schema Therapy Model and the interpersonal problems conceptualized by the Interpersonal Circumplex Model. Specifically, a circumplex analysis was conducted to locate perceived parenting styles of the mother and the father on the interpersonal circumplex space. A community sample of 498 adults (324 women, 174 men) aged between 18 and 65 participated in the current study. Turkish forms of Interpersonal Problems Inventory (Akyunus ve Gençöz, 2016a) and Young Parenting Inventory (Soygüt et al., 2008), and a demographic information form were used as measures.

Results indicated that the punitiveness of mother and father, and the over-permissive parenting style of the mother located on the hostile-dominant problems quarter; the conditional/achievement-focused parenting style of the mother and the father located on the friendly-dominant problem quarter; the overprotective parenting style of the mother located on the friendly-submissive problem quarter; the emotionally depriving parenting style of the mother and restricted/emotionally inhibited parenting style of the father is located on the hostile-submissive problems quarter of the interpersonal circumplex space. The

representations of over-permissive, overprotective, emotionally depriving parenting styles of the mother, and restricted/emotionally inhibited parenting style of the father on the interpersonal circumplex could be accounted by sociocultural characteristics of Turkey, particularly in terms of gender roles and family structure. On the other hand, punitive and conditional/achievement-oriented parenting style seems to be associated with specific interpersonal problems for both parents. In general, not all forms of parental styles were represented on the interpersonal circumplex model, and the ones represented on the circumplex were located close to the center. Decentralized positioning in the circumplex model indicated increased pathology in interpersonal problems. Therefore, parenting styles located close to the center showed that they are associated with relatively low levels of problems in that location of the interpersonal circumplex. In fact, this finding might be related to the fact that the present study was not conducted with a clinical sample but with a community sample having high education, thereby increasing the likelihood of socially desirable response bias (Rammstedt et al., 2010).